

KUMPULAN INOVASI DAN KREATIVITI

KUMPULAN JERNIH PERSADA

TAJUK PROJEK:
PENCEMARAN AIR SUNGAI JERTEH

Jabatan Pengairan dan Saliran Daerah Besut,
Jalan Tengku Long, Kampung Raja ,
22200 Besut, Terengganu Darul Iman.

SENARAI KANDUNGAN

Halaman

1.0 Memperkenalkan Kumpulan

1	1.1 Logo kumpulan
5	1.2 Definisi Logo
6	1.3 Moto Kumpulan
6	1.4 Etika Kumpulan
6	1.5 Objektif Kumpulan
7	1.6 Carta organisasi

2.0 Pengendalian Kumpulan

2.1 Kehadiran Mesyuarat
11

3.0 Aktiviti Kumpulan

3.1 Perancangan perjalanan Aktiviti
12
3.2 Jadual Perbatuan
13

4.0 Mengenal Pasti masalah

4.1 Ulasan Masalah
15
4.1.1 Pencemaran Air Sungai Jerteh
16
4.1.2 Hakisan Tebing Sungai
17
4.1.3 Masalah Vandalsme di Struktur Pengairan
18
4.1.4 Pencerobohan Rizab Taliair
19
4.1.5 Kebakaran Tanah Gambut
20
4.1.6 Masalah Mendapan Pasir di Muara Sungai
21

5.0 Pemilihan Projek

5.1 Data – Data Awal Kajian masalah
22

6.0 Tajuk Projek
30

7.0 Latarbelakang Masalah
30

8.0 Definisi Masalah

8.1 Pencemaran	
31	
8.2 Air	
31	
8.3 Sungai	
31	

9.0 Objektif Projek
31

10.0 Sasaran Projek
31

11.0 Tema Projek
32

12.0 Analisa Masalah

12.1 Ishikawa I	
33	
12.2 Kaedah S.M.A.R.T	
35	
12.3 Ishikawa II	
38	

13.0 Pengumpulan Data
43

13.1 Rajah Pareto Sebelum	
45	

14.0 Cadangan Penyelesaian

14.1 Alternatif Cadangan Penyelesaian	
46	
14.2 Keputusan Pihak Pengurusan	
47	
14.3 Pelaksanaan Cadangan Penyelesaian	
50	
14.4 Pengumpulan Data	
60	

14.5 Rajah Pareto Selepas
61

15.0 Pengesahan dan Penilaian Projek

15.1 Rajah Pareto Perbandingan
62

16.0 Pencapaian Hasil Projek

16.1 Data kualiti Air
62
16.2 Peningkatan Kepada Kepuasan Hati Pelanggan
64
16.3 Faedah Lain
64

17.0 Tindakan Penyeragaman

64

18.0 Penilaian Kumpulan

18.1 Carta Radar
67
18.2 Faedah kepada Projek
67

19.0 Penutup

68

1.0 MEMPERKENALKAN KUMPULAN

KUMPULAN JERNIH PERSADA di Jabatan Pengairan Dan Saliran Daerah Besut, Terengganu Darul Iman ditubuhkan pada 1 Julai 2010 dengan keahlian seramai 13 orang terdiri daripada :-

BIL	PHOTO	NAMA	TUGAS
1		YM Tengku Zaihan B Che Ku Abd Rahman	Ketua Kumpulan
2		En. Mohd Tarmizi Bin Mohamad Yusof	Pen Ketua Kumpulan
3		YM Raja Mohd Ridzuan Bin Raja Dris	Fasilitator
4		YM Tengku Narisah Binti Tengku Mat	Setiausaha

5		En. Ibrahim B Abdullah	Ahli
6		En. Wan Nazri Bin Wan Talib	Ahli
7		En. Marzuki Bin Arifin	Ahli
8		En. Mohd Azri Bin Ahmad	Ahli
9		En. Nik Ahmad Suffian Bin Mustafa	Ahli

10		En. Mohd Nazri Zailani Bin Yaakob	Ahli
11		En. Kamarulzaman Bin Jusoh	Ahli
12		En. Yu Bin Razak	Ahli
13		En. Rasydan Bin Mohd Nor	Ahli

**JABATAN PENGAIRAN DAN SALIRAN DAERAH BESUT,
NEGERI TERENGGANU**

DIKETUAJ OLEH:-

**TENGKU ZAIHAN B CHE KU ABD RAHMAN
JURUTERA DAERAH JPS BESUT**

1.1 LOGO

1.2 DEFINISI LOGO

TITISAN AIR

Objektif kumpulan untuk menjernihkan air sungai jerteh bertepatan dengan tujuan kumpulan ini ditubuhkan.

WARNA TITISAN

Warna biru adalah lambang perpaduan dikalangan ahli.

GELOMBANG JPS

Melambangkan misi dan visi jps bagi memulihara sumber air negara.

1.3 MOTO

KREATIVITI , INOVASI , KECEMERLANGAN

1.4 ETIKA

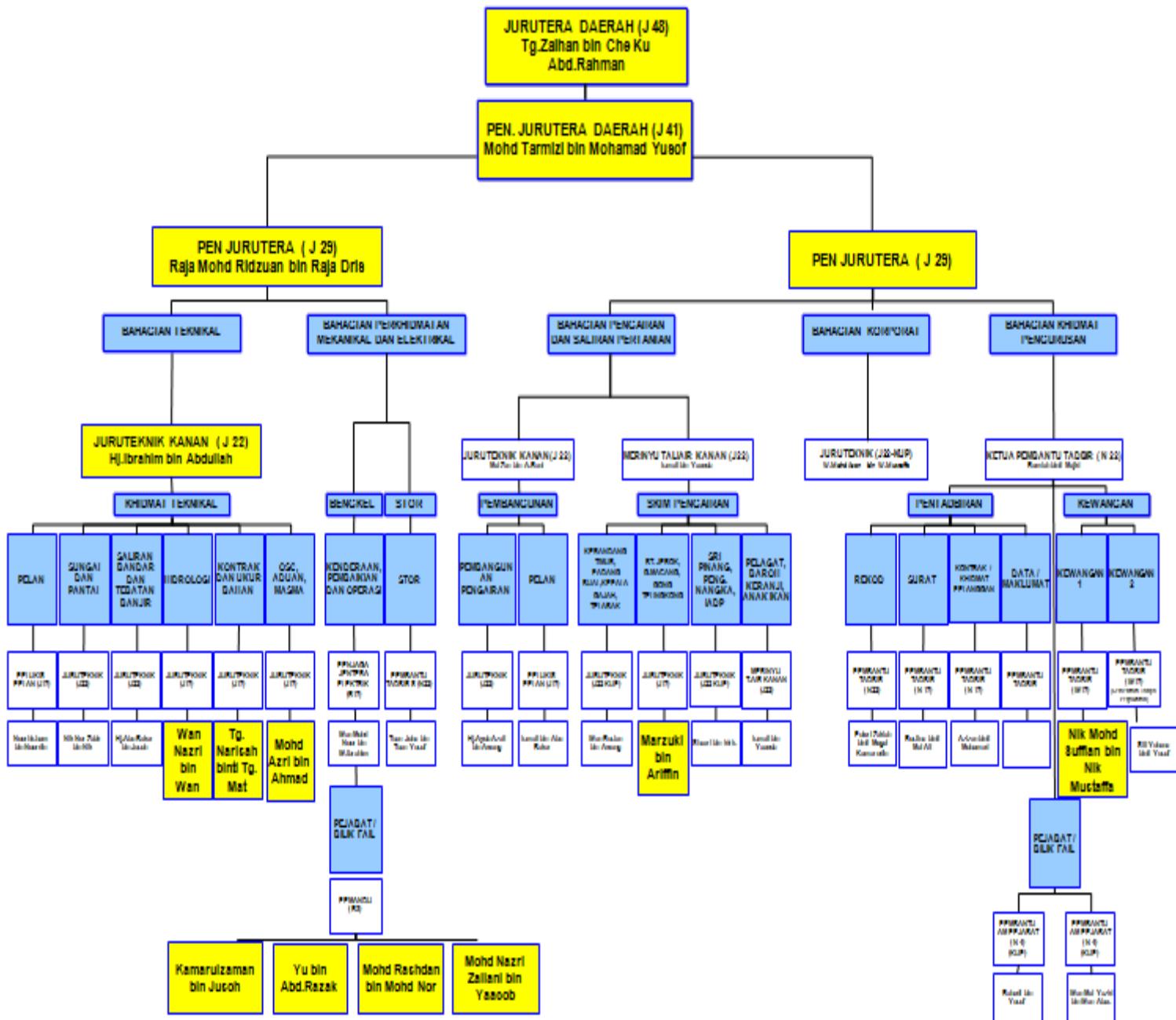
Kumpulan KIK JERNIH PERSADA menggariskan tiga (3) etika iaitu :-

Kreativiti	-	Kreatif dalam memberi idea-idea yang positif kearah mencapai matlamat kumpulan.
Inovasi	-	Inovatif dalam menambah baik sistem sediaada.
Kecemerlangan	-	Kecemerlangan setelah usaha digembeling bersama.

1.5 OBJEKTIF KUMPULAN

Menjernihkan dan meningkatkan kualiti air Sungai Jerteh ke tahap yang lebih baik dan bersih.

1.6 CARTA ORGANISASI

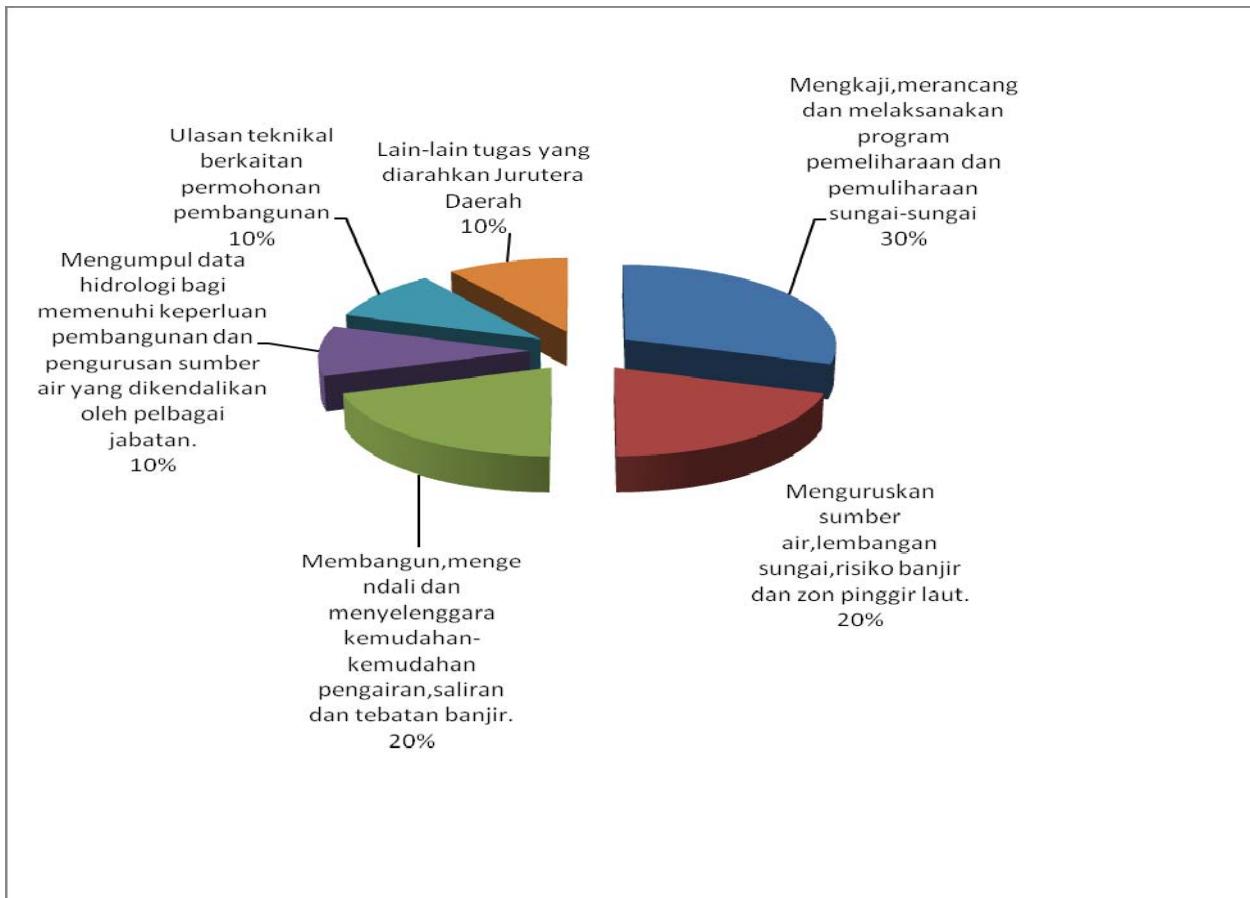

1.7 BIDANG TUGAS

Kumpulan kami terdiri dari Jurutera Daerah, Jurutera, Penolong Jurutera,Juruteknik Awam,Pemandu dan Pekerja Awam. Kerja-kerja yang terlibat didalam bidang tugas kami ialah :-

- Mengkaji, merancang dan melaksanakan program pemeliharaan dan pemuliharaan sungai-sungai.
- Menguruskan sumber air, lembangan sungai, risiko banjir dan zon pinggir laut.
- Membangun, mengendali dan menyelenggara kemudahan-kemudahan pengairan, saliran dan tebatan banjir.
- Mengumpul data hidrologi bagi memenuhi keperluan pembangunan dan pengurusan sumber air yang dikendalikan oleh pelbagai jabatan.
- Ulasan teknikal berkaitan permohonan pembangunan.
- Lain-lain tugas yang diarahkan oleh Jurutera Daerah.

CARTA PIE BIDANG TUGAS DI JPS BESUT

2.0 PENGENDALIAN KUMPULAN

Mesyuarat : KIK JERNIH PERSADA
Jumlah : 34 X
Kekerapan : 1x seminggu
Tempat : Bilik mesyuarat utama, JPS Besut.
Masa / Hari : 9.00 pagi - 11.00 pagi / Selasa

JADUAL KEHADIRAN MESYUARAT

BIL	NAMA	KEHADIRAN	PERATUS (%)
1	En. Mohd Tarmizi bin Mohamad Yusof	38 x	97
2	Ym. Raja mohd ridzuan bin raja dris	37 x	95
3	En. Ibrahim bin abdullah	37 x	95
4	Ym. Tengku narisah bin tengku mat	38 x	97
5	En. Mohd azri bin ahmad	35 x	90
6	En. Wan nazri bin wan talib	36 x	92
7	En. Marzuki bin arifin	35 x	90
8	En. Nik ahman suffian bin mustafa	36 x	92
9	En. Kamarulzaman bin jusoh	35 x	90
10	En. Yu bin ab razak	35 x	90
11	En. Mohd nazri zailani bin yaakob	35 x	90
12	En. Rasydan bin mohd nor	36 x	92

Sebab-sebab kehadiran tidak mencapai 100%

- I. Ahli berkursus
- II. Ahli bercuti
- III. Lain-lain

2.1 KEHADIRAN MESYUARAT

Mesyuarat diadakan selama dua (2) jam dalam masa satu (1) minggu sebanyak 39 kali dengan peratusan kehadiran 94% sebagaimana didalam jadual kedatangan mesyuarat.

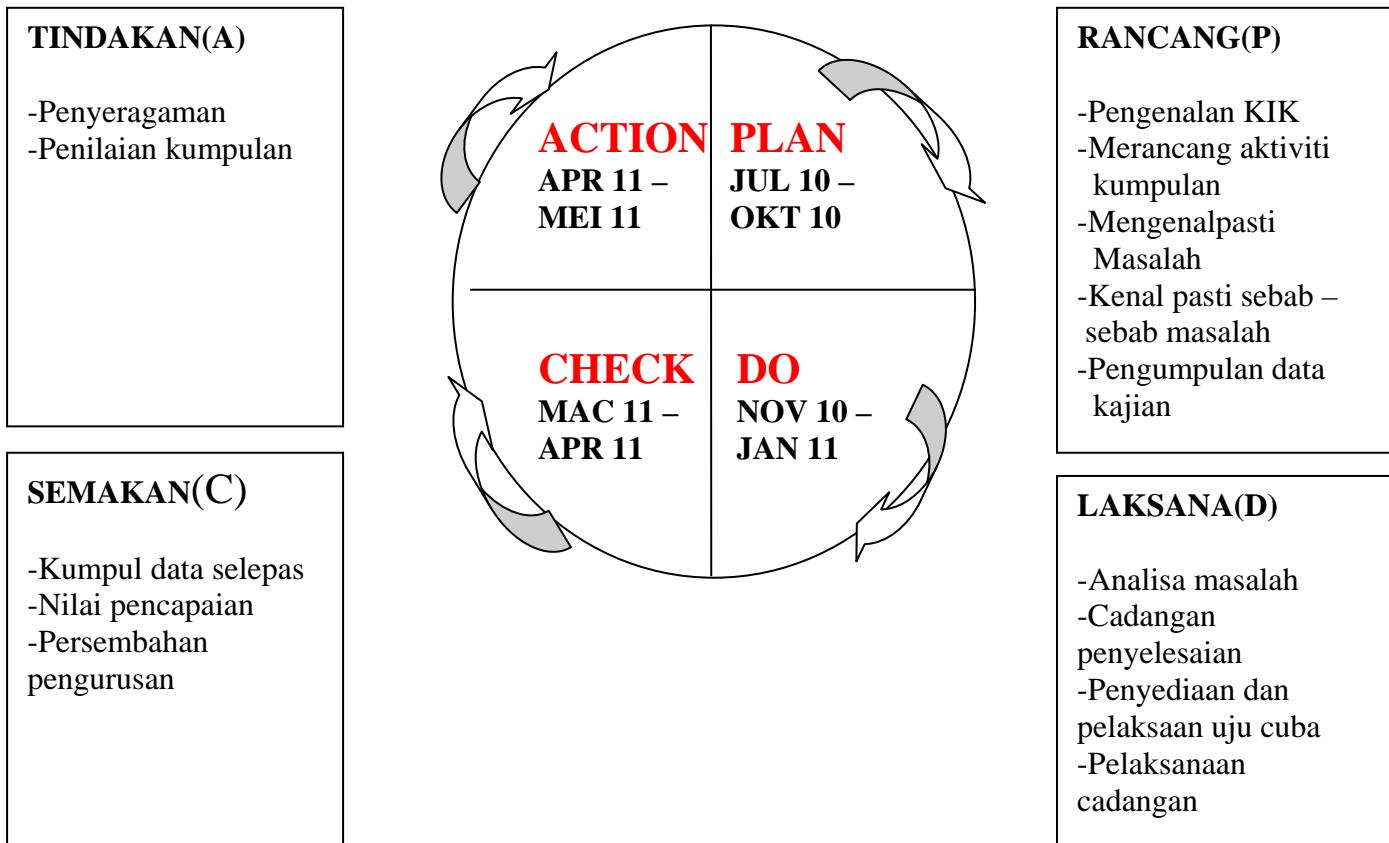
JADUAL KEDATANGAN MESYUARAT KUMPULAN KIK JERNIH PERSADA

- / = HADIR
 - 0 = TIDAK HADIR

3.0 AKTIVITI KUMPULAN

3.1 PERANCANGAN PERJALANAN AKTIVITI

Kumpulan kami telah merancang perjalanan aktiviti dengan menggunakan sistem PDCA.

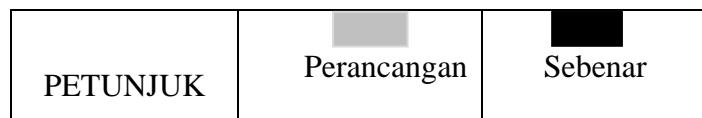
3.2 JADUAL PERBATUAN

Jadual Perancangan Perjalanan Aktiviti.

Perancangan perjalanan aktiviti kumpulan kami sebagaimana didalam Jadual Perancangan Aktiviti.

JADUAL PDCA

AKTIVITI-AKTIVITI		TEMPOH										
TAHUN		2010						2011				
BULAN		07	08	09	10	11	12	01	02	03	04	05
P	MENGENAL PASTI MASALAH	[Solid]										
	MEMILIH MASALAH		[Solid]									
	MENGENAL PASTI SEBAB-SEBAB		[Solid]	[Solid]								
	KUMPUL DATA AWAL & ANALISA			[Solid]	[Solid]							
D	CADANGAN PENYELESAIAN					[Solid]	[Solid]					
	PERSEMBAHAN PENGURUSAN 1							[Solid]	[Solid]			
	PENYEDIAAN & ADAKAN BAHAN UJI CUBA					[Solid]	[Solid]	[Solid]	[Solid]			
	PERLAKSANAAN CADANGAN							[Solid]	[Solid]	[Solid]		
C	KUMPUL DATA SELEPAS								[Solid]	[Solid]	[Solid]	
	NILAI PENCAPAIAN									[Solid]	[Solid]	
	PERSEMBAHAN PENGURUSAN 2									[Solid]	[Solid]	
A	TINDAKAN PENYERAGAMAN									[Solid]	[Solid]	
	PENILAIAN KIMPULAN									[Solid]	[Solid]	

4.0 MENGENAL PASTI MASALAH

Konsep **5W + 1H** sentiasa diguna pakai setiap kali mesyuarat. Ahli-ahli diberi kebebasan sepenuhnya dalam memberi idea atau pendapat dalam sesi percambahan fikiran.

Apa (what)

Siapa(who)

Kenapa(why)

Dimana(where)

Bila(when)

+

Bagaimana(How)

Setelah kami mengadakan mesyuarat dan sesi percambahan fikiran ahli-ahli kumpulan telah mengenalpasti enam (6) masalah utama:-

- i. ***Pencemaran air sungai***
- ii. ***Masalah hakisan tebing sungai***
- iii. ***Masalah vandalisme di struktur tali air***
- iv. ***Pencerobohan rezab tali air***
- v. ***Masalah kebakaran di tanah gambut***
- vi. ***Masalah mendapan pasir di muara sungai***

4.1 ULASAN MASALAH

BIL	MASALAH	PENERANGAN
1	Pencemaran air Sungai Jerteh	Berpunca daripada kegiatan pertanian terutama di sawah padi,sisa-sisa pembuangan daripada restoran, pasar tani,hospital,perkedaan dan pembandaran
2	Masalah hakisan tebing sungai	Berpunca daripada faktor alam semulajadi arus air,musim banjir,pembalakan,pembinaan perumahan dan kegiatan pencerobohan di sekitar tebing sungai
3	Masalah vandalisme di struktur tali air	Struktur yang dibina untuk mengawal keluar masuk air ke dalam petak-petak sawah atau parit
4	Pencerobohan rezab tali air	Kegiatan dan aktiviti yang dijalankan dikawasan rizab tanpa mendapat kebenaran daripada pihak berkuasa.
5	Masalah kebakaran di tanah gambut	Biasanya berlaku pada musim kemarau.Rongga-rongga yang terdapat banyak oksigen dalam tanah gambut yang menyumbang berlakunya kebakaran
6	Masalah mendapan pasir di muara sungai	Biasanya berlaku selepas musim tengkujuh dan ianya di sebabkan arus air dari upstream membawa pasir ke downstream.

4.1.1 PENCEMARAN AIR SUNGAI JERTEH

Sisa air buangan yang tidak dirawat
disalurkan terus ke dalam Sungai
Jerteh

Sisa buangan dari bandar Jerteh

What	-	Apa masalah Pencemaran air sungai
When	-	Bila berlaku Pada musim kemarau
Where	-	Dimana Di Sungai Jerteh
Why	-	Kenapa berlaku Sisa buangan (Restoran, Pasar, Kedai) dari Bandar Jerteh dan aktiviti pertanian di bahagian hulu sungai Jerteh disalurkan terus ke Sungai Jerteh
Who	-	Siapa yang hadapi masalah Jabatan dan Orang Awam
How	-	Bagaimana terjadi Sisa buangan dari Bandar Jerteh yang tidak dirawat dan tidak terkawal disalurkan terus ke Sungai Jerteh

4.1.2 HAKISAN TEBING SUNGAI

What	-	Apa masalah
		Tebing sungai terhakis dan runtuh
When	-	Bila berlaku
		Sepanjang masa terutama semasa musim tengkujuh
Where	-	Dimana
		Sistem sungai di Daerah Besut
Why	-	Kenapa berlaku
		Pembangunan yang tidak terancang berhampiran sungai
Who	-	Siapa yang hadapi masalah
		Jabatan dan masyarakat
How	-	Bagaimana terjadi
		Terjadi apabila hujan terlalu banyak dalam jangkamasa yang singkat dan arus air menjadi laju

4.1.3. MASALAH VANDALISME DI STRUKTUR PENGAIRAN

What	-	Apa masalah
		Kehilangan Stering
When	-	Bila berlaku
		Semasa air dibekalkan
Where	-	Dimana
		Di kawasan pengairan
Why	-	Kenapa berlaku
		Kenaikan harga besi
Who	-	Siapa yang hadapi masalah ini
		Jabatan dan petani
How	-	Bagaimana terjadi
		Tiada kesedaran dikalangan petani dan masyarakat

4.1.4.PENCEROBOHAN REZAB TALIAIR

- What** - **Apa masalah**
Pencerobohan rezab
- When** - **Bila berlaku**
Sepanjang masa.
- Where** - **Dimana**
Dalam rezab taliair/sungai
- Why** - **Kenapa berlaku**
Pertambahan penduduk, desakan hidup dan kurang penguatkuasaan
- Who** - **Siapa yang hadapi masalah**
Jabatan dan orang awam
- How** - **Bagaimana terjadi**
Kepentingan awam diabaikan

4.1.5. KEBAKARAN TANAH GAMBUT

What - **Apa masalah**

Tanah gambut terbakar dan menyebabkan asap tebal serta memakan masa yang lama untuk kembali normal.

When - **Bila berlaku**

Musim kemarau.

Where - **Dimana**

Kawasan Baruh Keranji

Why - **Kenapa berlaku**

Perbuatan yang tidak bertanggungjawab.

Who - **Siapa yang hadapi masalah**

Penduduk setempat.

How - **Bagaimana terjadi**

Api merebak dalam kawasan tanah gambut dan di bantu oleh tiupan angin.

4.1.6. MASALAH MENDAPAN PASIR DI MUARA SUNGAI

What	-	Apa masalah
		Mendapan pasir di muara sungai
When	-	Bila berlaku
		Selepas musim banjir.
Where	-	Dimana
		Di muara sungai – sungai daerah Besut
Why	-	Kenapa berlaku
		Fenomena alam semulajadi
Who	-	Siapa yang hadapi masalah
		Sektor perikanan dan pelancongan
How	-	Bagaimana terjadi
		Kesan hakisan dan mendapan serta arus

5.0 PEMILIHAN PROJEK

Setelah kumpulan kami mengenal pasti lima (5) masalah tersebut, kumpulan kami telah menjalankan kajian lanjut yang lebih terperinci dengan membuat :-

1. Surat aduan
2. Borang aduan
3. Keratan akhbar
4. Mesyuarat lain – lain agensi
5. Pengamatan pegawai dan siasatan ditapak.

Data-data dan maklumat tahun 2009, 2010 dan 2011 adalah merupakan rujukan kumpulan. Data-data ini direkod sebagai data awal kajian masalah sebagaimana berikut :-

5.1 DATA – DATA AWAL KAJIAN MASALAH

- a) Pencemaran air sungai

BULAN KAJIAN	SURAT ADUAN	BORANG ADUAN	KERATAN AKHBAR	MESYUARAT LAIN-LAIN AGENSI	PENGAMATAN PEGAWAI	JUMLAH
JAN 2009		2			2	
FEB 2009				3		
MAC 2009						
APRIL 2009	2					
MEI 2009						
JUN 2009		1				
JULAI 2009						
SEPT 2009						
OKT 2009	2					
NOV 2009						
DIS 2009		1				
JAN 2010				1		

FEB 2010						
MAC 2010					1	
APRIL 2010						
MEI 2010		1				
JUN 2010						
JULAI 2010						
SEPT 2010				1		
OKT 2010						
NOV 2010						
DIS 2010						
JAN 2011	1					
FEB 2011					1	
MAC 2011						
APRIL 2011		1				

b) Masalah hakisan tebing sungai

BULAN KAJIAN	SURAT ADUAN	BORANG ADUAN	KERATAN AKHBAR	MESYUARAT LAIN-LAIN AGENSI	PENGAMATAN PEGAWAI	JUMLAH
JAN 2009	1					
FEB 2009				1		
MAC 2009		1			1	
APRIL 2009						
MEI 2009						
JUN 2009	2					
JULAI 2009						
SEPT 2009						
OKT 2009						
NOV 2009	1					
DIS 2009						
JAN 2010		1			1	
FEB 2010						

MAC 2010				1		
APRIL 2010						
MEI 2010		1				
JUN 2010						
JULAI 2010						
SEPT 2010	1					
OKT 2010						
NOV 2010				1		
DIS 2010	1					
JAN 2011						
FEB 2011					1	
MAC 2011						
APRIL 2011						

c) Masalah vandalisme di struktur tali air

BULAN KAJIAN	SURAT ADUAN	BORANG ADUAN	KERATAN AKHBAR	MESYUARAT LAIN-LAIN AGENSI	PENGAMATAN PEGAWAI	JUMLAH
JAN 2009					1	
FEB 2009	1					
MAC 2009						
APRIL 2009						
MEI 2009		1				
JUN 2009						
JULAI 2009					1	
SEPT 2009						
OKT 2009	1					
NOV 2009					1	
DIS 2009						
JAN 2010		1				
FEB 2010						
MAC 2010					1	

APRIL 2010	1					
MEI 2010					1	
JUN 2010		1				
JULAI 2010						
SEPT 2010	1					
OKT 2010						
NOV 2010						
DIS 2010						
JAN 2011						
FEB 2011						
MAC 2011						
APRIL 2011						

d) Pencerobohan rezab tali air

BULAN KAJIAN	SURAT ADUAN	BORANG ADUAN	KERATAN AKHBAR	MESYUARAT LAIN-LAIN AGENSI	PENGAMATAN PEGAWAI	JUMLAH
JAN 2009	1					
FEB 2009						
MAC 2009						
APRIL 2009				1		
MEI 2009						
JUN 2009		1				
JULAI 2009					1	
SEPT 2009						
OKT 2009						
NOV 2009	1					
DIS 2009						
JAN 2010					1	
FEB 2010						
MAC 2010						
APRIL 2010	1					

MEI 2010						
JUN 2010						
JULAI 2010						
SEPT 2010		1			1	
OKT 2010						
NOV 2010						
DIS 2010						
JAN 2011						
FEB 2011		1			1	
MAC 2011						
APRIL 2011						

e) Masalah kebakaran di tanah gambut

BULAN KAJIAN	SURAT ADUAN	BORANG ADUAN	KERATAN AKHBAR	MESYUARAT LAIN-LAIN AGENSI	PENGAMATAN PEGAWAI	JUMLAH
JAN 2009					1	
FEB 2009						
MAC 2009						
APRIL 2009	1					
MEI 2009						
JUN 2009					1	
JULAI 2009						
SEPT 2009						
OKT 2009						
NOV 2009						
DIS 2009	1					
JAN 2010						
FEB 2010						
MAC 2010						
APRIL 2010						
MEI 2010					1	
JUN 2010						

JULAI 2010						
SEPT 2010						
OKT 2010						
NOV 2010						
DIS 2010						
JAN 2011						
FEB 2011						
MAC 2011						
APRIL 2011						

f) Masalah mendapan pasir di muara sungai

BULAN KAJIAN	SURAT ADUAN	BORANG ADUAN	KERATAN AKHBAR	MESYUARAT LAIN-LAIN AGENSI	PENGAMATAN PEGAWAI	JUMLAH
JAN 2009	1					
FEB 2009						
MAC 2009		1				
APRIL 2009						
MEI 2009						
JUN 2009					2	
JULAI 2009						
SEPT 2009						
OKT 2009					1	
NOV 2009						
DIS 2009		1			1	
JAN 2010		1				
FEB 2010					1	
MAC 2010						
APRIL 2010						
MEI 2010						
JUN 2010						
JULAI 2010						
SEPT 2010						

OKT 2010					
NOV 2010					
DIS 2010		1			1
JAN 2011	1				
FEB 2011		1			
MAC 2011					
APRIL 2011					

Daripada laporan data-data awal kajian, ringkasan data-data dibina.

RINGKASAN DATA-DATA AWAL KAJIAN

BIL	MASALAH	JUMLAH KEKERAPAN
1	Pencemaran air sungai	20
2	Masalah hakisan tebing	15
3	Masalah vandalisme di struktur tali air	12
4	Pencerobohan rezab tali air	11
5	Masalah kebakaran tanah gambut	5
6	Masalah mendapan pasir di muara sungai	13

Daripada data-data yang diperolehi dari tiga tahun didapati ***masalah pertama*** iaitu Pencemaran air sungai mendapat kekerapan aduan yang paling tinggi. Maka hasil daripada kajian tersebut kumpulan kami memilih pencemaran air sungai sebagai tajuk kumpulan kami.

5.2 PEMILIHAN MASALAH MELALUI KAEDAH PERCAMBAHAN FIKIRAN

Masalah	Pencadang
1	Mohd Tarmizi
2	Raja Mohd Ridzuan
3	Ibrahim
4	Tengku Narisah
5	Wan Nazri
6	Marzuki

Masalah	Pencadang	Penting	Kurang Penting
1	Mohd Tarmizi	///	/
2	Raja Mohd Ridzuan	//	///
3	Nik Ahmad Suffian	/	///-
4	Ibrahim	//	///
5	Tengku Narisah	//	///
6	Wan Nazri	/	///-

Dengan itu majoriti ahli bersetuju ***masalah pertama*** di pilih sebagai tajuk projek.

Dengan kaedah dan cara di atas kami sekali lagi berbincang dan bermesyuarat dan kami bersetuju masalah pertama dijadikan projek pertama kerana ia berkaitrapat dengan misi dan visi jabatan kami iaitu menguruskan sumber air , lembangan sungai dan risiko banjir untuk mencapai alam sekitar yang mampan dan meningkatkan kualiti hidup. Ianya juga melibatkan fungsi-fungsi jabatan seperti mengkaji, merancang dan melaksanakan program pemeliharaan dan pemuliharaan sungai-sungai di Negeri Terengganu. Maka tajuk projek kami adalah :-

“PENCEMARAN AIR SUNGAI”

6.0 TAJUK PROJEK

Pencemaran air sungai

Masalah ini dipilih kerana :-

1. Isu pencemaran sungai jerteh selalu dibangkitkan dalam mesyuarat agensi-agensi kerajaan
2. Aduan daripada state holder, adun kawasan dan penduduk kawasan
3. Menjaga kelestarian sungai sebagai satu sumber kehidupan
4. Untuk menjernihkan air sungai jerteh memandangkan sungai jerteh terletak di tengah-tengah Bandar jerteh
5. Hasil daripada analisis masalah dan mesyuarat antara kumpulan masalah pencemaran sungai mendapat persetujuan majoriti ahli kumpulan.
6. Kesedaran tentang kepentingan menjaga keindahan dan kebersihan sungai
7. Menjaga imej jabatan memandangkan sungai adalah berkait rapat dengan JPS.

Implikasi jika masalah ini tidak diatasi :-

- a) Sungai akan tercemar.
- b) Hidupan akuatik akan terancam dan seterusnya berkurangan.
- c) Sumber air bersih untuk kegunaan harian akan berkurangan.
- d) Tahap kesihatan penduduk di sekitar akan terjejas.
- e) Peningkatan kepada kos untuk menjalankan kerja – kerja pemulihan kualiti air sungai.
- f) Imej jabatan khususnya dan kerajaan amnya akan terjejas.

Berdasarkan faktor-faktor tersebut diatas, kumpulan kami telah memilih masalah ini untuk diselesaikan.

7.0 LATARBELAKANG MASALAH

Sungai Jerteh terletak dikawasan Bandar Jerteh dan ia merupakan pusat ekonomi di besut,dimana terdapat pasar, pasaraya, kedai makan dan berhampiran dengan masjid. Selain itu juga, Sungai Jerteh sering menjadi tumpuan orang ramai yang mana sungai jerteh merupakan tempat untuk beriadah dan berekreasi bersama keluarga. Tetapi malangnya, sejak kebelakangan ini Sungai Jerteh telah hilang serinya dimana kualiti air semakin merosot. Ini telah menjadikan keindahannya memandangkan Sungai Jerteh terletak ditengah-tengah Bandar Jerteh. JPS Daerah sering kali menerima aduan dari stakeholder dan orang awam berkenaan aduan pencemaran sungai jerteh.

8.0 DEFINISI MASALAH

8.1 Pencemaran

Merupakan kemasukan bahan pencemar seperti bahan kimia, hingar, haba, cahaya dan tenaga kedalam alam sekitar yang mengakibatkan kesan yang memusnahkan sehingga membahayakan kesihatan manusia, mengancam sumber alam dan ekosistem, serta mengganggu ameniti dan kegunaan halal alam sekitar.

8.2 Air

Formula kimia bagi air adalah H_2O , yang membawa maksud setiap molekul air mengandungi dua atom hidrogen dan satu atom oksigen. Hubungan terjadi antara elektron-elektron yang membentuk bahagian luar atom dan merupakan mata rantai kuat yang dinamakan ikatan kovalen.

8.3 Sungai

Sungai merupakan sejenis saluran air semulajadi yang besar. Sumber sungai boleh didapati dari tasik mata air ataupun anak-anak sungai. Dari sumbernya semua sungai menuruni bukit dan merupakan cara biasa air hujan yang turun didataran untuk mengalir ke laut.hujung sungai dikenali sebagai muara,manakala puncanya dipanggil hulu.air sungai biasanya terbatas didalam satu saluran yang terdiri daripada dasar sungai yang diantara dua tebing di kiri dan kanan. Kebanyakan curahan air hujan didarat akan melalui sungai dalam perjalanannya ke laut.Sesebuah sungai biasanya terdiri daripada beberapa anak sungai yang bergabung.

9.0 OBJEKTIF PROJEK

Antara objektif projek ini dijalankan adalah seperti berikut:-

1. Untuk meningkatkan kualiti air Sungai Jerteh.
2. Menyokong seruan dan dasar kerajaan amnya serta jabatan khususnya untuk bersama memelihara sungai
3. Sejajar dengan fungsi jabatan untuk memelihara sungai.

10.0 SASARAN PROJEK

Sasaran projek adalah meningkatkan kualiti air ke kelas II. Ini adalah berdasarkan faktor kemampuan dan kreativiti ahli dalam menyelesaikan masalah berkaitan dengan pencemaran sungai.

11.0 TEMA PROJEK

Penerangan Pemilihan Tema

Tema	Penerangan ringkas
Meningkatkan kualiti air	Kualiti air sungai jerteh berada pada kelas 3 dan 4 dan dalam proses meningkatkan kualiti air pada kelas 2.
Mengurangkan aduan	Dengan berjalannya projek ini aduan akan dapat dikurangkan.
Memperindahkan sungai jerteh	Dengan indahnya sungai Jerteh serta adanya landskap untuk kemudahan masyarakat beriadah dapat menarik ramai pengunjung.

Dengan itu kumpulan kami memilih tema projek pertama kami ialah:-

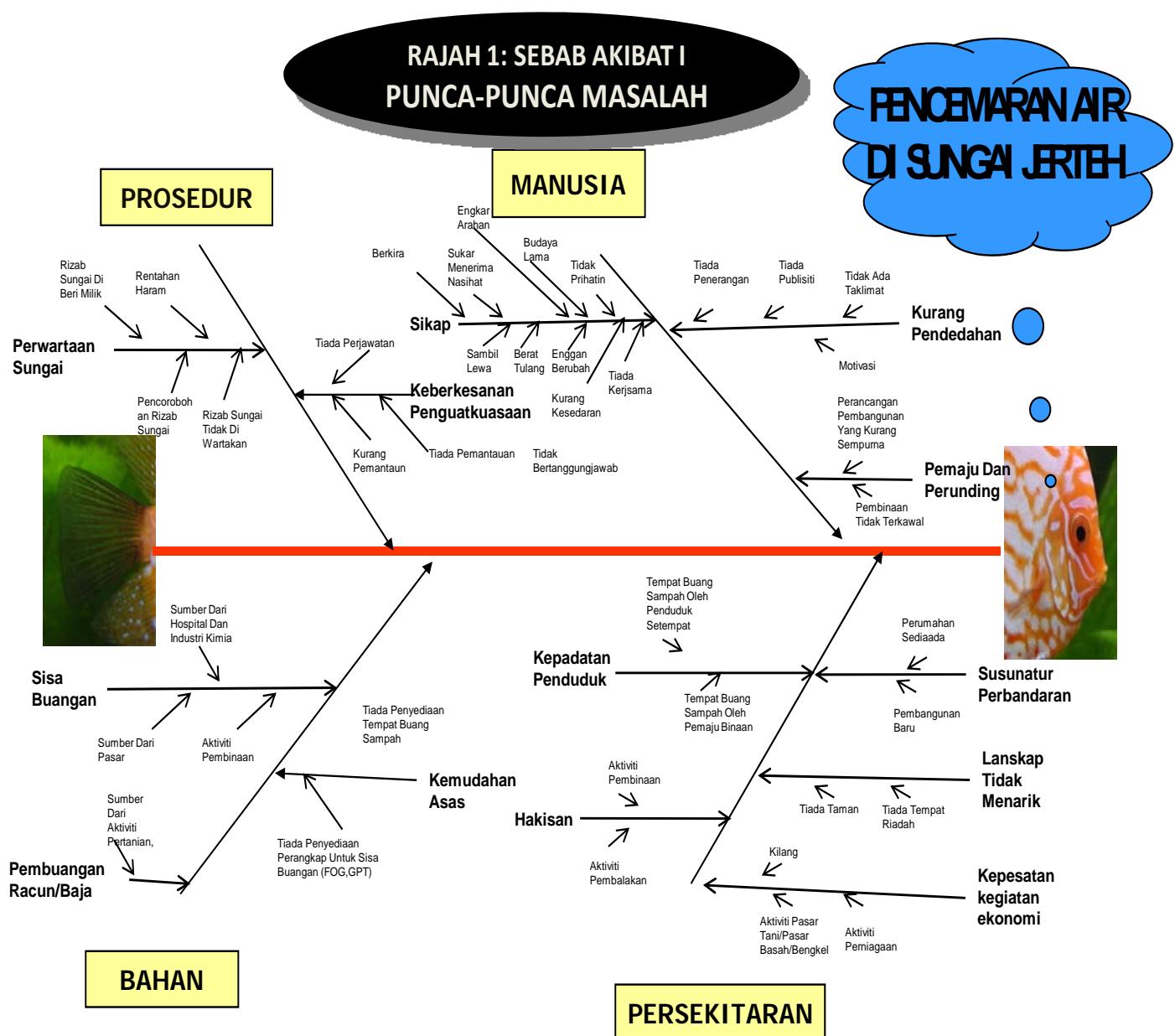
“KEARAH MENINGKATKAN KUALITI AIR SUNGAI JERTEH”

12.0 ANALISA MASALAH

Melalui proses percambahan fikiran ahli-ahli telah berjaya mendapatkan sebab-sebab di mana terjadinya pencemaran air sungai jerteh.

12.1 ISHIKAWA I

Dengan ini rajah tulang ikan telah dibentuk bagi mencari sebab akibat sebagaimana rajah di bawah:-

Terdapat empat faktor utama yang memungkinkan pencemaran air sungai Jerteh dibawah manusia, prosedur, bahan dan persekitaran sebagaimana berikut :-

Manusia

- a. Sikap
- b. Kurang pendedahan
- c. Pemaju dan perunding

Prosedur

- a. Warta sungai
- b. Keberkesanan penguatkuasaan

Bahan

- a. Sisa buangan
- b. Racun/baja dari aktiviti pertanian
- c. Kemudahan asas

Persekutaran

- a. Kepadatan penduduk
- b. Hakisan
- c. Susunatur perbandaran
- d. Lanskap tidak menarik
- e. Zon ekonomi

12.2 KAEADAH S.M.A.R.T

Berikut adalah analisa punca menggunakan kaedah **S.M.A.R.T** :

Masalah : Pencemaran Air Di Sungai Jerteh								
FAKTOR	BIL	PUNCA	S	M	A	R	T	KEPUTUSAN
PROSEDUR	1	PERWATAAN SUNGAI a. Rezab sungai diberi milik b. Rentahan haram d. Pencerobohan rezab sungai e. Rezab sungai tidak diwartakan	/	/	/	/	/	TERIMA TERIMA TERIMA TERIMA
	2	KEBERKESANAN PENGUATKUASAAN a. Tiada perjawatan b. Kurang pemantauan c. Tiada Pemantauan	/	/	X	/	X	TOLAK TOLAK TOLAK
MANUSIA	1	SIKAP a. Berkira b. Sukar menerima nasihat c. Engkar arahan d. Budaya lama e. Tidak perihatin f. Sambil lewa g. Berat tulang h. Enggan berubah i. Kurang kesedaran j. Tiada kerjasama	X /	/	/X	X	/	TOLAK TOLAK TOLAK TOLAK TOLAK TOLAK TOLAK TERIMA TOLAK TOLAK TOLAK TOLAK
	2	KURANG PENDEDAHAN a. Tiada penerangan b. Tiada publisiti c. Tiada taklimat d. Motivasi	/	/	/	X	/	TOLAK TOLAK TOLAK TOLAK
	3	PEMAJU DAN PERUNDING a. Perancangan pembangunan yang kurang sempurna b. Pembinaan tidak terkawal				X	/	TOLAK TOLAK
BAHAN	1	SISA BUANGAN a. Sumber dari hospital dan industri kimia b. Sumber dari pasar c. Aktiviti pembinaan	/	/	/	/	/	TERIMA TERIMA TERIMA

	2	PEMBUANGAN RACUN/BAJA a. Sumber dari aktiviti pertanian	/	/	/	X	/	TOLAK
	3	KEMUDAHAN ASAS a. Tiada penyediaan tempat pembuangan sampah b. Tiada penyediaan perangkap untuk sisa buangan (FOG, GPT)	X	/	/	X	X	TOLAK
			X	X	X	/	/	TOLAK
PERSEKITARAN	1	KEPADATAN PENDUDUK a. Tempat Buang Sampah Oleh Penduduk Setempat b. Tempat Buang Sampah Oleh Pemaju Binaan	/ X X	/ / X	X / X	X X X	/ X X	TOLAK TOLAK TOLAK
	2	HAKISAN a. Aktiviti pembalakan b. Aktiviti pembinaan	X X	/ X	X X	X X	X X	TOLAK TOLAK
	3	SUSUN ATUR PERBANDARAN a. Perumahan sediaada b. Pembangunan baru	X /	/ /	X /	/ X	X X	TOLAK TOLAK
	4	LANDSKAP TIDAK MENARIK a. Tiada taman b. Tiada tempat riadah	X X	X X	X X	/	X X	TOLAK TOLAK
	5	KEPESATAN KEGIATAN EKONOMI a. Kilang b. Aktiviti Pasar Tani/Pasar Basah/Bengkel c. Aktiviti Perniagaan	/	/	/	/	/	TERIMA TERIMA TERIMA
			/	/	/	/	/	

Punca – punca yang paling mungkin dikenalpasti menggunakan kaedah **S.M.A.R.T**

BIL	FAKTOR	PUNCA
1	MANUSIA	1. Sikap a. kurang kesedaran
2	BAHAN	1. Sisa buangan a. Sumber dari hospital dan industri kimia b. Sumber dari pasar c. Aktiviti pembinaan
3	PERSEKITARAN	1. kepesatan kegiatan ekonomi a. Kilang b. Aktiviti Pasar Tani/Pasar Basah/Bengkel c. Aktiviti Perniagaan
4	PROSEDUR	1. Perwartaan sungai a. Tiada perjawatan b. Kurang pemantauan c. Tiada Pemantauan

Daripada data analisa punca diatas,faktor yang paling mungkin menyebabkan pencemaran air sungai sebagaimana rajah **Ishikawa II** iaitu :

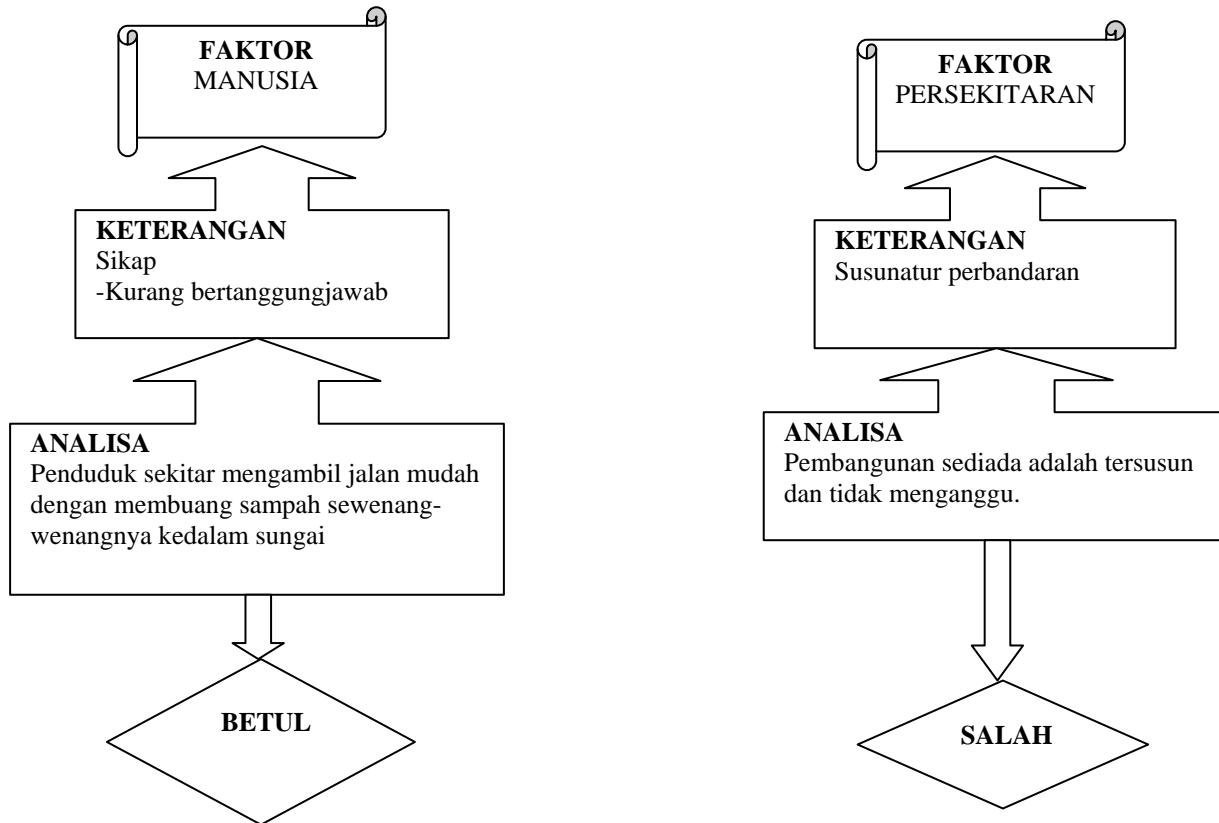
- i. Sikap kurang kesedaran
- ii. Sisa buangan dari perindustrian dan perbandaran
- iii. Kepesatan kegiatan ekonomi
- iv. Perwartaan sungai

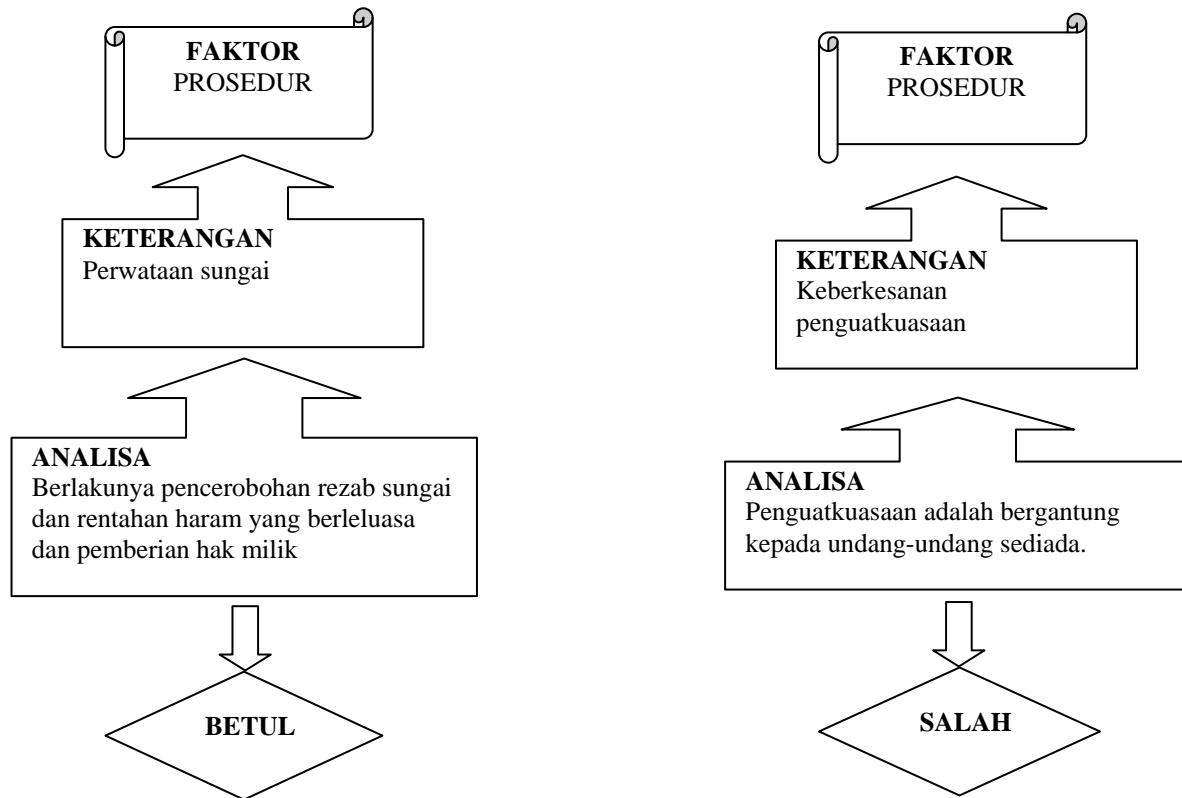
12.3 ISHIKAWA II

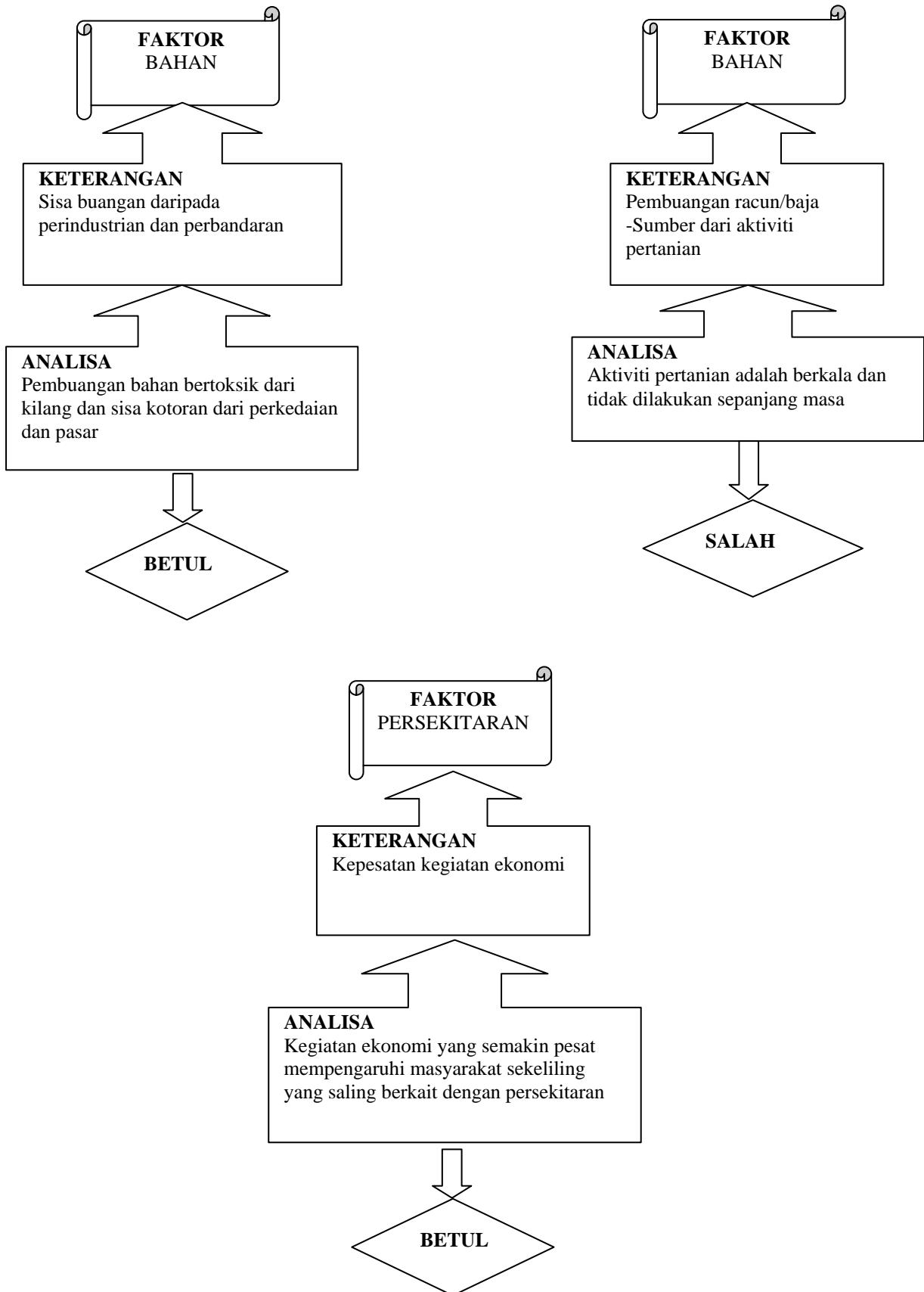

Analisa Punca-Punca Masalah

Kumpulan mengadakan sesi percambahan fikiran selanjutnya untuk menganalisa punca-punca masalah paling mungkin yang memberi kesan utama kepada masalah *pencemaran air sungai*.

Empat punca masalah yang paling mungkin memberi kesan utama kepada masalah pencemaran air sungai adalah :-

1. Sikap kurang kesedaran.
2. Kepesatan kegiatan ekonomi.
3. Sisa buangan dari industri dan perbandaran.
4. Pewartaan sungai

13.0 PENGUMPULAN DATA

(Sebelum perlaksanaan uji cuba)

Untuk mendapat maklumat sebenar bagaimana sebab berlakunya **pencemaran air Sungai Jerteh**, kumpulan kami telah menjalankan siasatan dan soal selidik terhadap penduduk Bandar Jerteh yang mana melibatkan Jawatankuasa Keselamatan Kampung (JKK), agensi – agensi swasta (NGO) dan pihak – pihak berkepentingan yang lain di sekitar Bandar Jerteh. Kajian ini dibuat selama 2 tahun bermula dari 2009 sehingga 2010. Hasil daripada kajian yang dibuat, terdapat 4 punca utama yang menyumbang kepada masalah pencemaran sungai.

Data awal sebab yang paling mungkin sebagaimana di bawah :-

DATA - DATA AWAL PUNCA PENCEMARAN AIR SUNGAI JERTEH
 (Tempoh kajian selama 2 tahun (2009 - 2010))

BULAN KAJIAN PUNCA	Sikap Kurang Kesedaran	Kepesatan kegiatan Ekonomi	Sisa Buangan Dari Industri dan Perbandaran	Pewartaan Sungai
JAN 2009	1	1	2	1
FEB 2009	0	0	2	1
MAC 2009	1	0	1	0
APRIL 2009	0	0	1	0
MEI 2009	0	1	2	1
JUN 2009	2	0	2	1
JULAI 2009	0	1	1	1
SEPT 2009	1	2	1	1
OKT 2009	0	0	1	0
NOV 2009	1	0	1	0
DIS 2009	2	0	1	1
JAN 2010	0	0	2	1
FEB 2010	0	1	3	2
MAC 2010	1	0	2	2
APRIL 2010	1	0	2	1
MEI 2010	2	0	1	1
JUN 2010	1	1	1	2
JULAI 2010	0	2	0	2

SEPT 2010	0	0	1	2
OKT 2010	1	1	2	1
NOV 2010	0	1	0	1
DIS 2010	0	1	1	1
JUMLAH	15	12	30	23

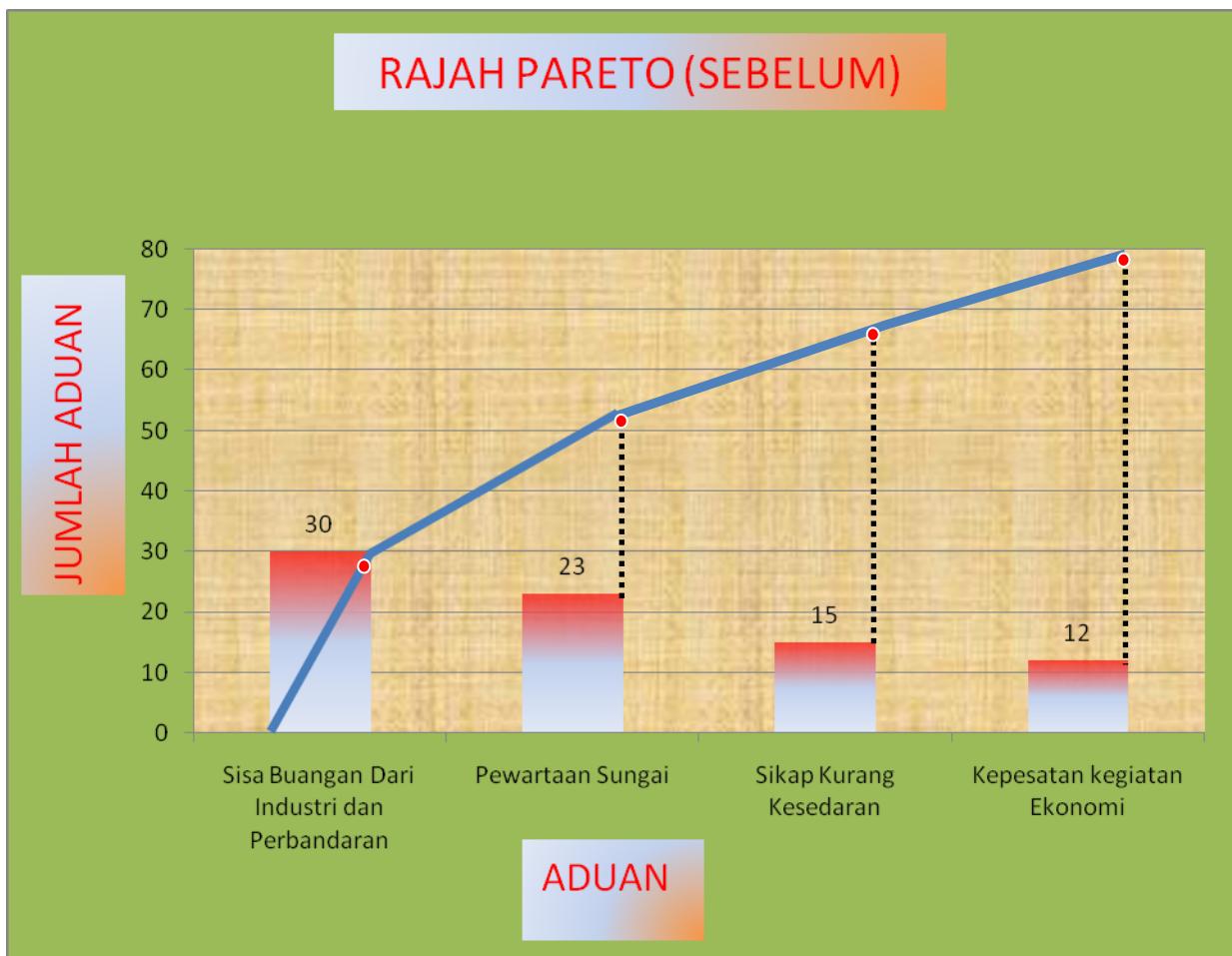
Berdasarkan kepada data diatas, sebab – sebab yang paling mungkin dikemaskini untuk punca pencemaran air Sungai Jerteh sebagaimana lembaran semakan 1 (sebelum) seperti dibawah :-

LEMBARAN SEMAKAN 1 (SEBELUM)

Bil	Sebab-sebab Yang Paling Mungkin Telah Dikenalpasti	Jumlah	Peratus
i	Sikap Kurang Kesedaran	15	18.75 %
ii	Kepesatan kegiatan Ekonomi	12	12 %
iii	Sisa Buangan Dari Industri dan Perbandaran	30	37.5 %
iv	Pewartaan Sungai	23	28.75 %
	JUMLAH	80	100 %

13.1 RAJAH PARETO SEBELUM

Daripada Lembaran Semakan 1 rajah Pareto sebelum dibina.

Daripada rajah pareto (sebelum), didapati sebab yang paling besar iaitu : sisa buangan dari industry dan perbandaran dengan kekerapan 30 kali daripada 80 maka kumpulan mengadakan perbincangan dan bersetuju menyelesaikan sisa buangan dari industri dan perbandaran menjadi masalah utama. Kumpulan bersetuju untuk memikir jalan penyelesaian kepada mengatasi pencemaran air sungai.

14.0 CADANGAN PENYELESAIAN

14.1 ALTERNATIF CADANGAN PENYELESAIAN

Kumpulan membuat percambahan fikiran untuk mencari alternatif cadangan penyelesaian bagi mengatasi masalah pencemaran air sungai. Empat(4) alternatif cadangan penyelesaian telah dikemukakan oleh ahli sebagaimana berikut :-

PUNCA MASALAH	CADANGAN	PRO	KONTRA	KEPUTUSAN
Sisa buangan daripada perindustrian dan perbandaran	1. Pembinaan GPT dan sistem rawatan air buangan Pasar Jerteh 2. Membina jeram dan “check dam” dalam Sungai Jerteh. 3. Pembinaan “collective sump” untuk sistem saliran Bandar Jerteh	- Sisa buangan dapat di rawat sebelum di salurkan ke dalam sungai - Kelodak dan sedimen dapat diperangkap secara semulajadi -Meningkatkan kualiti (kandungan oksigen) dimana proses “aeration” akan berlaku secara semulajadi -Kelodak dan sisa buangan dapat dirawat secara bersepadu	i. Memerlukan kos yang tinggi untuk dibina ii. Memerlukan kos penyelenggaraan sepanjang masa operasi -Tiada- - Memerlukan kos penyelenggaraan sepanjang masa operasi -Kos yang tinggi	TOLAK TERIMA TOLAK

	4. Membina wetland bersepadu di Sungai Jerteh	- Kelodak dan sedimen dapat diperangkap secara semulajadi	-Kos yang tinggi -Perlu ruang yang besar -Perlu kos penyelenggaraan.	TOLAK

Hasil daripada perbincangan dan jadual seperti diatas, kumpulan kami telah bersetuju untuk membina **jeram buatan** di dalam Sungai Jerteh.

14.2 KEPUTUSAN PIHAK PENGURUSAN

Keempat-empat cadangan diangkat kepada pihak pengurusan untuk mendapat pandangan dan kelulusan daripada pihak pengurusan. Persembahan kepada pihak pengurusan diadakan dan pihak pengurusan menyokong cadangan yang kedua diterimapakai iaitu membina jeram buatan di Sungai Jerteh.

**KUMPULAN KIK JERNIH PERSADA
JABATAN PENGAIRAN DAN SALIRAN
22200 BESUT
TERENGGANU**

Telefon : 09-6956442/09-6956684

Ruj Tuan :
Ruj. Kami : JPS.B A6.4 sj 1 jld 3 ()
Tarikh : 2 November 2010
Bersamaan : 25 Zulkaedah 1431

**Jurutera Daerah,
Jabatan Pengairan Dan Saliran,
22200 Besut,
Terengganu.**

Tuan,

PERMOHONAN MELAKSANAKAN SECARA PERCUBAAN BAGI CADANGAN PROJEK KIK.

Adalah dengan hormatnya perkara di atas dirujuk, sukacita dimaklumkan iaitu kumpulan KIK Jernih Persada telah mendapat cadangan penyelesaian masalah kepada pencemaran air Sungai Jerteh.

2. Sehubungan dengan itu, pihak kami bercadang mengadakan persembahan kepada pihak pengurusan bagi mendapat maklumbalas.

Sekian, terima kasih.

Saya yang menurut perintah,

(Mohd Tarmizi bin Mohamad Yusof)
KIK Jernih Persada,
Jabatan Pengairan dan Saliran,
Besut, Terengganu.

ڤجاۃ جوروترا دایرہ، جباتن ڦائیران دان سالیران،
22200 بسوة، ترڳانو.

PEJABAT JURUTERA DAERAH,
JABATAN PENGAIRAN DAN SALIRAN,
22200 BESUT, TERENGGANU.

Telefon : 09-6956684/442
Telefax : 09-6956116

Ruj. Tuan :
Ruj Kami : JPS.B IP5.3 ()
Tarikh : 11 April 2011
Bersamaan : 7 J. Awal 1432

Kumpulan KIK Jernih Persada
Jabatan Pengairan dan Saliran
22200 Besut,
Terengganu.

Tuan,

PERMOHONAN MELAKSANAKAN SECARA PERCUBAAN BAGI CADANGAN PROJEK KIK

Berhubung kepada perkara diatas, merujuk kepada surat tuan bertarikh 2 November 2010 saya bersetuju dengan cadangan projek yang dicadangkan oleh kumpulan KIK Jernih Persada iaitu ;

'PENCEMARAN AIR SUNGAI JERTEH'

2. Pihak jabatan mengucapkan syabas kepada kumpulan KIK Jernih Persada kerana Berjaya dalam menyelesaikan masalah ini.

Sekian, terima kasih.

**"MERAKYATKAN PENTADBIRAN DAN PEMBANGUNAN"
'BERKHIDMAT UNTUK NEGARA'**

'Cintailah Sungai Kita'

Saya yang Menurut Perintah

(TENGKU ZAIHAN BIN CHE KU ABD RAHMAN)

Jurutera Daerah,
Jabatan Pengairan dan Saliran
Besut.

/ra

‘Jayakan Perkhidmatan Sempurna’
JPS CARELINE 1-300-80-1010

14.3 PELAKSANAAN CADANGAN PENYELESAIAN

Satu model jeram buatan telah dibina untuk mengkaji keberkesanan binaan tersebut sebelum jeram buatan sebenar dibina di tapak (Sungai Jerteh). Berikut adalah proses pembinaan model jeram buatan.

14.3.1 PEMBINAAN MODEL JERAM

14.3.2 UJI CUBA 1

Berikut adalah gambar untuk proses uji cuba yang pertama yang telah dilakukan oleh kumpulan Jernih Persada untuk menilai keberkesanannya jeram buatan tersebut. Adalah didapati, keputusan yang diperoleh adalah tiada perubahan yang ketara berlaku kepada kualiti air (dari segi kejernihan air).

14.3.3 UJI CUBA 2

Seterusnya adalah gambar untuk proses uji cuba yang kedua yang telah dilakukan oleh kumpulan Jernih Persada untuk menilai keberkesanan jeram buatan tersebut. Untuk uji cuba yang kedua, ahli kumpulan Jernih Persada telah berbincang dan bersetuju untuk mengubah susunan struktur batu dan pasir. Adalah didapati, keputusan yang diperoleh adalah tiada perubahan yang ketara berlaku kepada kualiti air (dari segi kejernihan air).

14.3.4 UJI CUBA 3

Seterusnya adalah gambar untuk proses uji cuba yang ketiga yang telah dilakukan oleh kumpulan Jernih Persada untuk menilai keberkesanan jeram buatan tersebut. Untuk uji cuba yang ketiga, ahli kumpulan Jernih Persada telah berbincang dan bersetuju untuk mengubah susunan struktur batu dan pasir. Adalah didapati, keputusan yang diperoleh adalah seperti di gambarajah dibawah.

Hasil daripada keputusan yang diperoleh, adalah didapati bahawa tiada perubahan yang ketara berlaku kepada kualiti air. Kumpulan mengadakan mesyuarat dan percambahan fikiran untuk menyelesaikan masalah ini. Daripada percambahan fikiran satu resolusi diperolehi kata sepakat dibuat dengan kumpulan bersetuju menambah “**geotextile**” semasa pembinaan jeram bagi meningkatkan kualiti air. Cadangan ini dibincang dengan pihak pengurusan bagi mendapat pandangan dan kelulusan. Ujicuba (keberkesanan binaan) telah dibuat dengan menambah “**geotextile**” pada binaan model jeram tersebut.

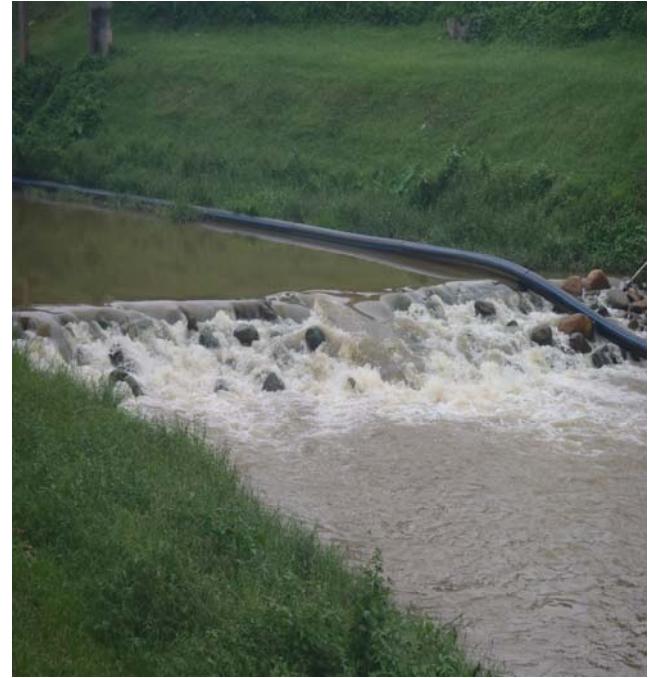
14.3.5 UJI CUBA 4

Berikut adalah uji cuba yang keempat yang telah dilakukan oleh kumpulan Jernih Persada yang yang mana binaan tersebut telah ditambahbaik dengan menggunakan “**geotextile**” pada binaan tersebut dan didapati, terdapat perbezaan yang ketara terhadap sampel air sebelum dan selepas seperti di gambarajah di bawah.

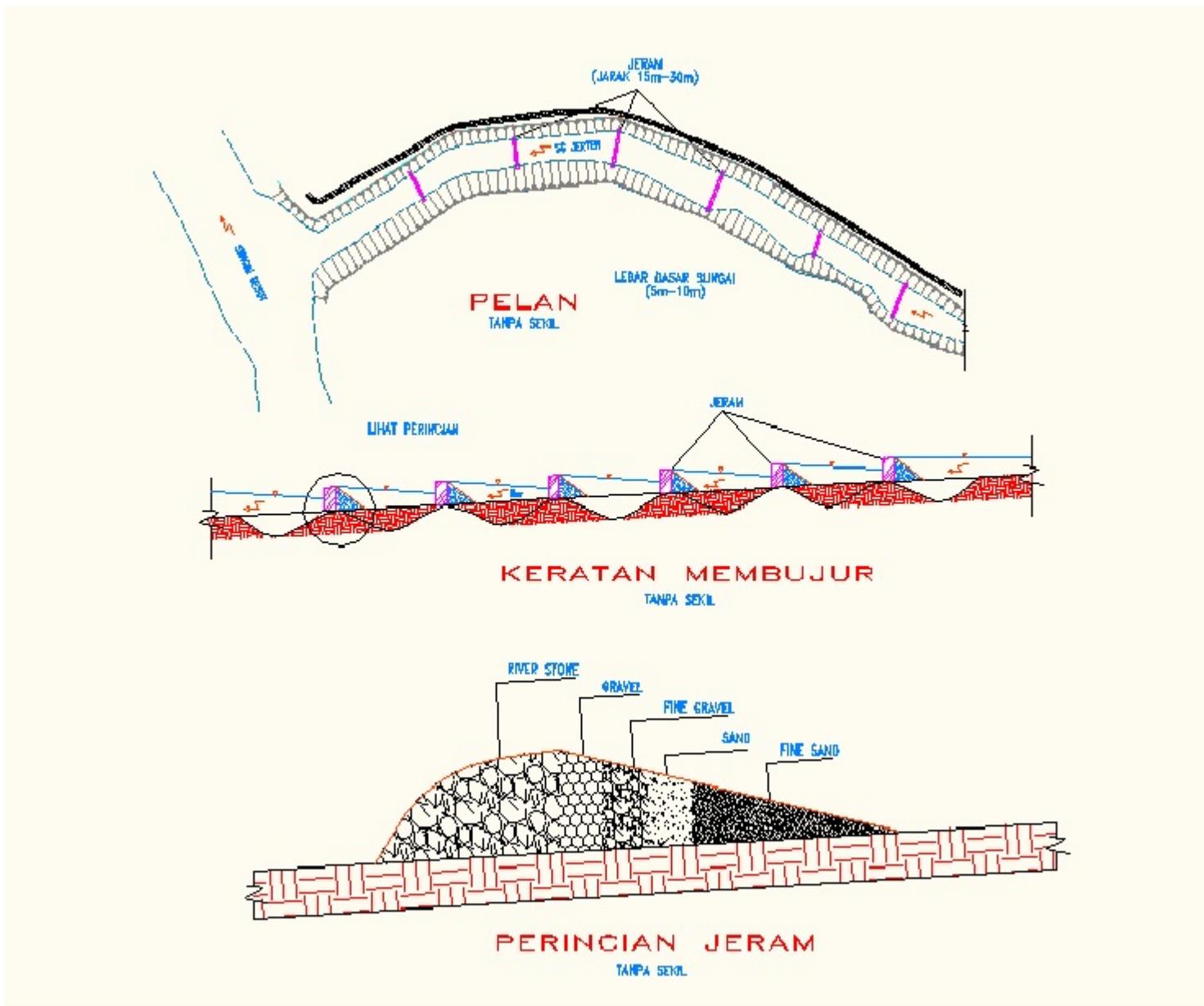

Hasil daripada uji cuba tersebut, kumpulan Jernih Persada telah berbincang dan bersetuju untuk membuat jeram buatan (sebenar) di Sungai Jerteh berdasarkan kepada uji cuba yang keempat memandangkan keberkesanannya kepada ujicuba tersebut.

Ujicuba sebenar dilaksanakan pada 1 Ogos 2010 hingga 28 September 2010 selama dua bulan. Ini adalah untuk menilai keupayaan dan keberkesanan pembinaan jeram tersebut.

LAKARAN KERATAN RENTAS JERAM YANG DIBINA

Sampel air telah di hantar ke Jabatan Kimia Negeri Terengganu untuk dianalisis dan keputusan data kualiti air adalah seperti berikut :-

OGOS 2010

PARAMETER	NILAI	KELAS
pH @ 25°C	6.71	II
Ammonia Nitrogen	0.03	I
Total Suspended Solid (TSS)	54.14	III
Chemical Oxygen Demand (COD)	37.1	III
BOD	2.14	II

SEPTEMBER 2010

PARAMETER	NILAI	KELAS
pH @ 25°C	6.84	II
Ammonia Nitrogen	0.03	I
Total Suspended Solid (TSS)	42.71	II
Chemical Oxygen Demand (COD)	39.42	III
BOD	<2	II

14.4 PENGUMPULAN DATA

Kumpulan mengumpul data kualiti air dalam tempoh uji cuba sebenar selama 6 bulan dari Julai 2010 hingga 28 Disember 2010. Data-data akhir uji cuba sebagaimana dibawah :-

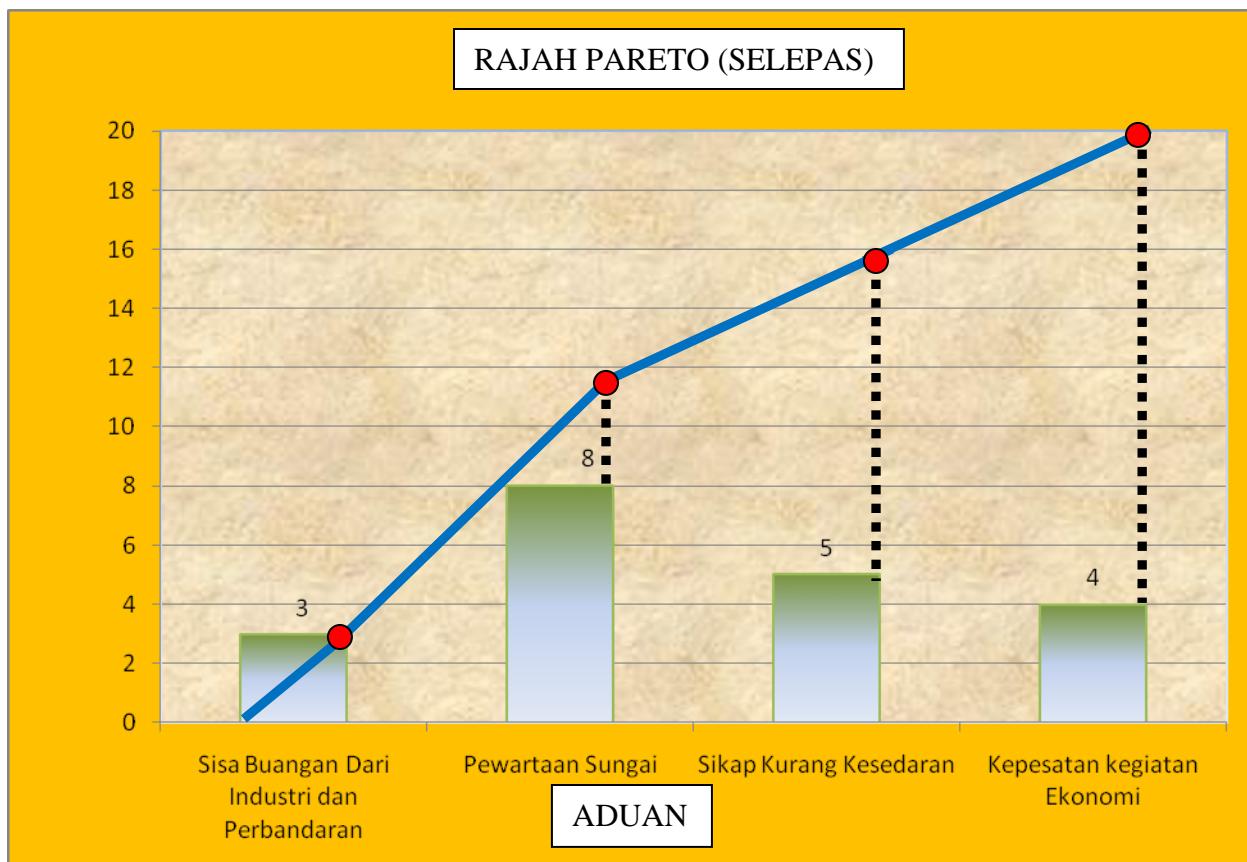
PARAMETER	JUL 2010	OGO 2010	SEPT 2010	OKT 2010	NOV 2010	DIS 2010	KELAS (PURATA)
pH @ 25°C	7.04	6.71	6.84	6.67	6.9	6.0	II
Ammonia Nitrogen	0.36	0.03	0.03	0.03	<0.02	0.14	II
Total Suspended Solid (TSS)	72.86	54.14	42.71	75.14	100	108	III
Chemical Oxygen Demand (COD)	25.58	37.1	-	38.37	32	14	III
BOD	<2	2.14	-	<2	<2	<2	II

Daripada data kajian dalam tempoh uji cuba, lembaran semakan 2 (selepas) dibina.

LEMBARAN SEMAKAN 2 (SELEPAS)

Bil	Sebab-sebab Yang Paling Mungkin Telah Dikenalpasti	Jumlah	Peratus
i	Sikap Kurang Kesedaran	5	25 %
ii	Kepesatan kegiatan Ekonomi	4	20 %
iii	Sisa Buangan Dari Industri dan Perbandaran	3	15 %
iv	Pewartaan Sungai	8	45 %
	JUMLAH	20	100 %

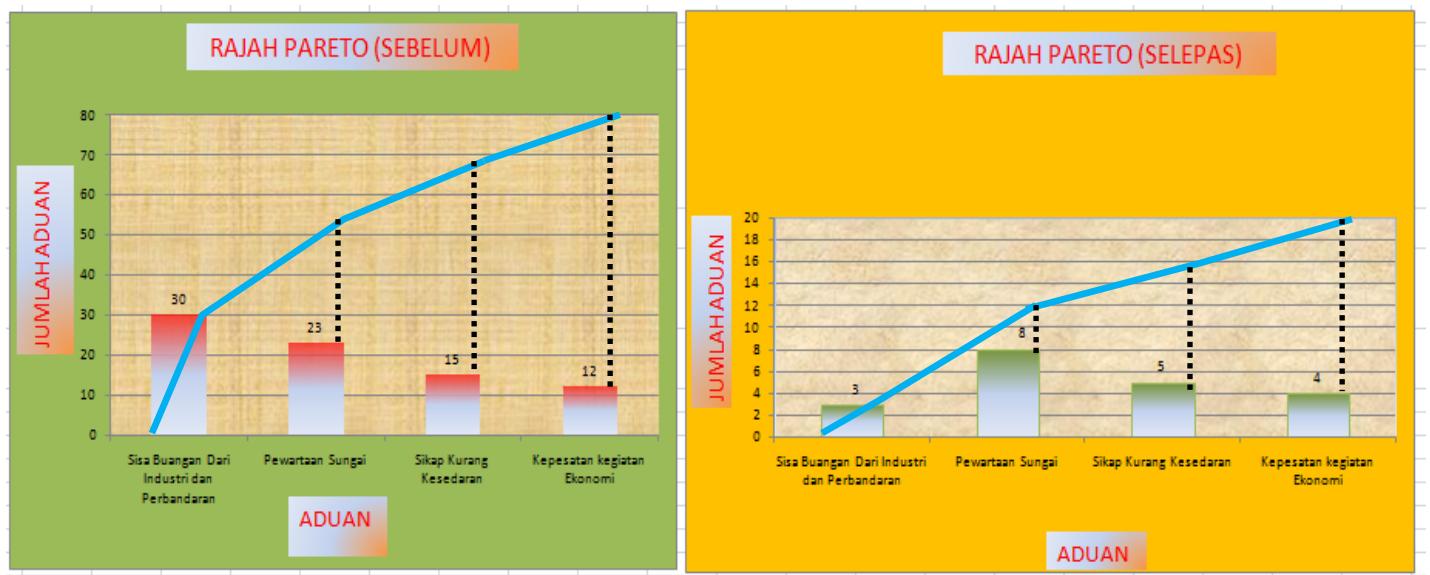
RAJAH PARETO (SELEPAS)

15.0 PENGESAHAN DAN PENILAIAN PROJEK

Melihat daripada lembaran semakan 1 & 2 kumpulan kami telah dapat menyelesaikan pencemaran air sungai dengan penurunan sebanyak 25 % sebagaimana didalam rajah pareto perbandingan dibawah.

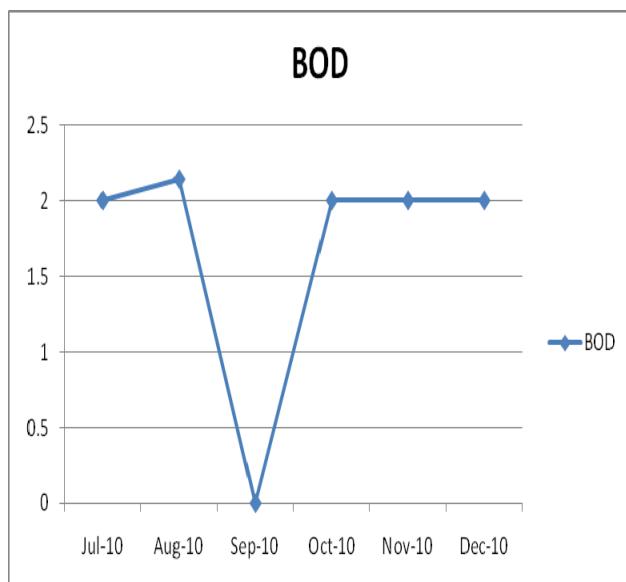
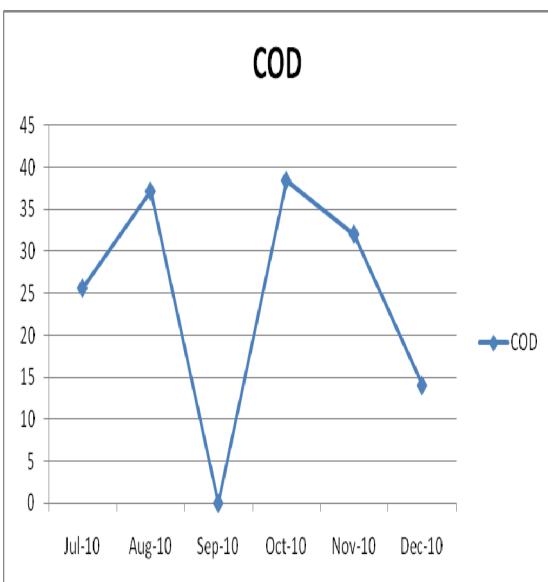
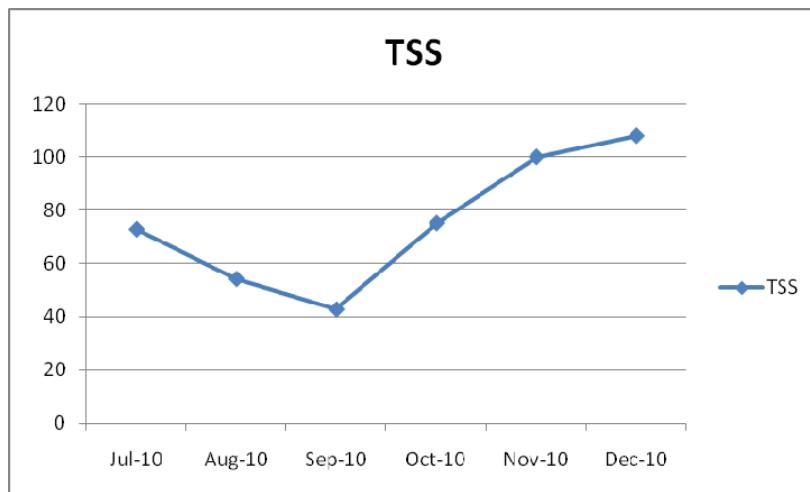
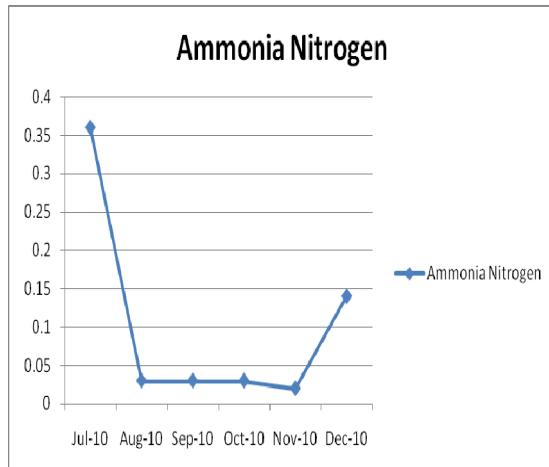
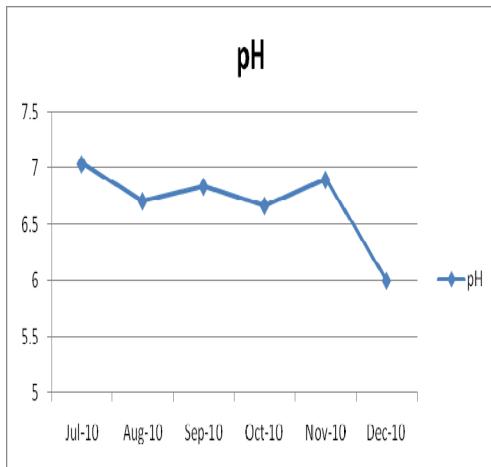
15.1 RAJAH PARETO PERBANDINGAN

16.0 PENCAPAIAN HASIL PROJEK

16.1 DATA KUALITI AIR

PARAMETER	Jul-10	Aug-10	Sep-10	Oct-10	Nov-10	Dec-10
pH @ 25°C	7.04	6.71	6.84	6.67	6.9	6
Ammonia	0.36	0.03	0.03	0.03	0.02	0.14
TSS	72.86	54.1	42.7	75.1	100	108
COD	25.58	37.1	0	38.4	32	14
BOD	2	2.14	0	2	2	2

16.2 PENINGKATAN KEPUASAN HATI PELANGGAN

- i. Surat kepujian dan penghargaan daripada Jurutera daerah Besut
- ii. Surat penghargaan dari JKK dan agensi – agensi swasta.

16.3 FAEDAH – FAEDAH LAIN

- i. Meningkatkan kualiti air.
- ii. Pengiktirafan masyarakat kepada jabatan.
- iii. Menaikkan imej jabatan

17.0 TINDAKAN PENYERAGAMAN

Surat permohonan penyeragaman telah dihantar kepada pihak pengurusan pada 11 April 2011 untuk kelulusan pihak pengurusan.

**KUMPULAN KIK JERNIH PERSADA
JABATAN PENGAIRAN DAN SALIRAN
22200 BESUT
TERENGGANU**

Telefon : 09-6956442/09-6956684

Ruj Tuan :
Ruj. Kami : JPS.B A6.4 sj 1 jld 3 ()
Tarikh : 11 April 2011
Bersamaan : 7 J. Awal 1432

Jurutera Daerah,
Jabatan Pengairan Dan Saliran,
22200 Besut,
Terengganu.

Tuan,

PERMOHONAN PENYERAGAMAN BAGI CADANGAN PROJEK KIK JERNIH PERSADA

Adalah saya merujuk kepada perkara diatas, suka cita dimaklumkan bahwa kumpulan KIK Jernih Persada telah Berjaya meyelesaikan masalah pencemaran air Sungai Jerteh dengan menggunakan kaedah seperti yang dipersembahkan kepada pihak tuan sebelum ini.

2. Sehubungan dengan itu, kumpulan KIK Jernih Persada memohon kebenaran pihak tuan agar kaedah ini dapat di gunapakai di tempat-tempat lain yang menghadapi masalah yang sama.
3. Kerjasama dari pihak tuan kami dahulukan dengan ucapan terima kasih.

Sekian, terima kasih.

Saya yang menurut perintah,

(Mohd Tarmizi bin Mohamad Yusof)
KIK Jernih Persada,
Jabatan Pengairan dan Saliran,
Besut, Terengganu.

ڤجاۃ جوروترا دایرہ، جباۓن ڦغائیران دان سالیران،
22200 بسو، ترڳانو.

PEJABAT JURUTERA DAERAH,
JABATAN PENGAIERAN DAN SALIRAN,
22200 BESUT, TERENGGANU.

Telefon : 09-6956684/442
Telefax : 09-6956116

Ruj. Tuan :
Ruj Kami : JPS.B IP5.3 ()
Tarikh : 17 April 2011
Bersamaan : 13 J. Awal 1432

Kumpulan KIK Jernih Persada
Jabatan Pengairan dan Saliran
22200 Besut,
Terengganu.

Tuan,

PERLAKSANAAN PENYERAGAMAN PROJEK KIK JERNIH PERSADA

Dengan hormatnya merujuk perkara diatas pihak pengurusan tiada apa-apa halangan terhadap cadangan tersebut.

2. Pihak jabatan mengucapkan syabas kepada kumpulan KIK Jernih Persada kerana Berjaya dalam menyelesaikan masalah yang timbul.

Sekian, terima kasih.

**"MERAKYATKAN PENTADBIRAN DAN PEMBANGUNAN"
'BERKHIDMAT UNTUK NEGARA'**

'Cintailah Sungai Kita'

Saya yang Menurut Perintah

(**TENGKU ZAIHAN BIN CHE KU ABD RAHMAN**)

Jurutera Daerah,
Jabatan Pengairan dan Saliran
Besut.

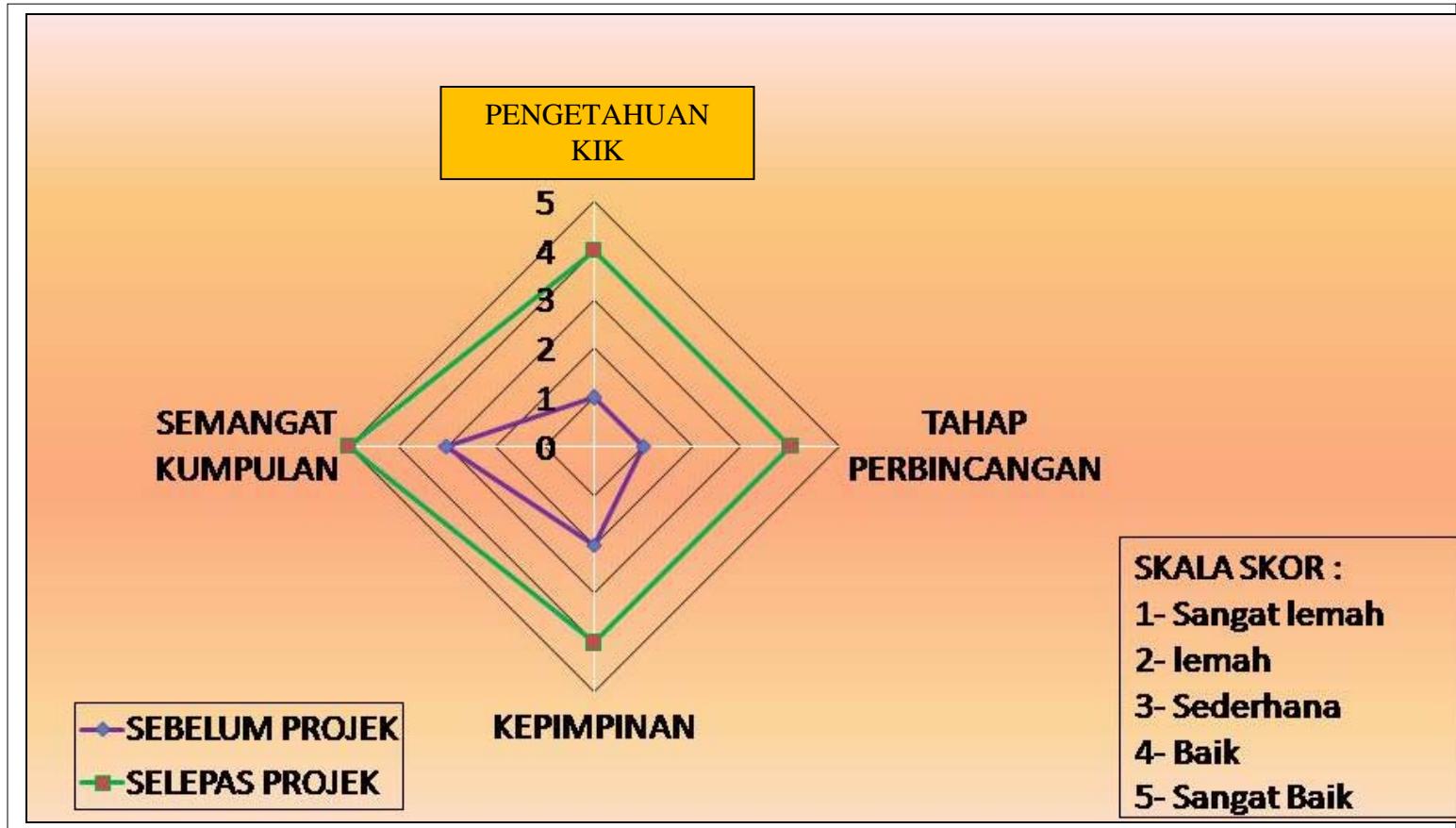
/ra

‘Jayakan Perkhidmatan Sempurna’
JPS CARELINE 1-300-80-1010

18.0 PENILAIAN KUMPULAN

18.1 CARTA RADAR

Kumpulan menilai kemajuan kumpulan secara sistematik dengan menggunakan Carta Radar.

18.2 FAEDAH DARIPADA PROJEK

Ahli kumpulan kami telah memperolehi banyak manfaat daripada projek KIK, membentuk kepimpinan diri, yakin diri, berdisiplin, berdaya maju, kerja sama dan mampu menangani masalah. Selain itu juga, ianya dapat :-

- Memupuk bakat keyakinan dan yakin diri kepada ahli
- Meningkat daya pemikiran mengenai aspek pekerjaan
- Kefahaman teknik KIK
- Mengeratkan silatulrahim antara ahli
- Menanam sikap bertanggungjawab kepada pekerja
- Menepati masa
- Komitmen antara pegawai bawahan dan majikan

19.0 PENUTUP

Kami kumpulan KIK **JERNIH PERSADA** mengucapkan ribuan terima kasih kepada Tuan Jurutera Daerah yang telah memberi sokongan dan komitmen yang tinggi dalam menjayakan projek ini. Kami juga merakamkan jutaan terima kasih kepada Tuan Pengarah JPS Negeri Terengganu Darul Iman, Ir. Haji Mat Hussin bin Ghani yang telah memberi kepercayaan dan dorongan kepada kami untuk menjayakan projek ini. Tidak dilupakan juga kepada semua ahli **JERNIH PERSADA** yang bertungkus lumus bersama – sama mengembeling tenaga dalam menyiapkan projek ini. Selain itu juga, terima kasih kepada individu mahupun kumpulan yang terlibat secara langsung atau tidak langsung dalam menjayakan projek ini. Sebagai kesimpulannya kami dapati program ini telah memupuk semangat kerjasama berpasukan dalam semua aspek pekerjaan harian kami.

SEKIAN